

A polgárőrség oktatási rendszere

KARDOS Pál¹

A tanulmány célja a közrend, a közbiztonság megteremtésében és fenntartásában közreműködő polgárőrség hatékony, színvonalas feladatellátását megalapozó oktatások, képzések részletes bemutatása a képzések szintjeinek, területei jellegének megismertetésével, az oktatási feladatok ellátásában közreműködő szervezeti egységek és külső szervek megjelölésével. A tanulmány szerzője gyakorló rendészeti szakemberként és gyakorló polgárőrvezetőként foglalja össze a polgárőrség oktatási tevékenységét, a legfontosabb képzések, azok elemei jelentőségének kiemelésével. Rendszerezve, csoportosítva tárja az olvasó elé az oktatásokat az alapismereti képzéstől a Polgárőr Akadémiáig, illetve területek szerint bontva az OPSZ éves képzési tervének megfelelő logikában. A szerző a közbiztonság megteremtésében és fenntartásában való hatékony és törvényes közreműködés érdekében a szakmailag felkészült állománnyal történő feladatellátás lényegére irányítja a figyelmet, rávilágítva a szakmai ismeretek meglétének fontosságára, ami az önálló és a társszervvel közös szolgáltatellátás során kamatozik. A tanulmány szerzője a polgárőrség működésének átfogó tudományos kutatásához, feltérképezéséhez kíván hozzájárulni, felismerve azt, hogy a kutatott téma a bűnmegelőzés, a közrend, a közbiztonság fenntartásában való civil közreműködés, ennél fogva a rendészeti együttműködés folyamatosan időszerű kérdése, ugyanis a jelenlegi körülmények között a polgárőrség szerepvállalása nélkülözhetetlen segítséget a rendőrség számára.

Kulcsszavak: polgárőr, polgárőrség, közrend, közbiztonság, bűnmegelőzés, képzés, oktatás, terv, ismeret, felkészültség, vizsga

A polgárőrség létrejöttéről, szerepéről röviden

A rendszerváltás időszakában jelentősen megszorodott bűnelkövetések szükségessé tették, hogy a büntettek és egyéb jogellenes cselekmények megelőzése érdekében önszerveződő csoportok alakuljanak és vegyenek részt a közrend, közbiztonság megteremtésében és fenntartásában. Az önvédelmi csoportok idővel szervezetekbe tömörültek, amire lehetőséget biztosított az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény. A közbiztonság civil összefogással való megvalósítása és az állami szervek segítése érdekében kezdték meg tevékenységüket a polgárőrök és a polgárőr-egyesületek, amelyek társadalmilag elfogadottá, megbecsültté váltak. Sikeres

¹ Mesteroktató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék; igazgató, Zuglói Önkormányzati Rendészet; elnök, Budapesti Polgárőr Szövetség; általános és oktatási elnökhelyettes, Országos Polgárőr Szövetség, e-mail: kardosp@uni-nke.hu

tevékenységük eredményeként létrehozták az Önvédelmi Szervezetek Országos Szövetségét, amely 1991. november 30-ával – a feladatok jelentős bővülése, illetve a lakossági elvárások miatt – az Országos Polgárőr Szövetség nevet vette fel.²

Az Országos Polgárőr Szövetség irányításával a Magyarországon törvényesen működő, lakossági önszerveződésű, a szilárdabb közrend és közbiztonság érdekében társadalmi bűn- és baleset-megelőzési, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint környezetvédelmi céllal alakult polgárőr-egyesületek és területi szövetségeik egységes fellépésű, azonos szemléletű, jól szervezett, határozott célkitűzésekkel rendelkező, egyben a legnagyobb létszámú társadalmi bűnmegelőzési szervezetté váltak. Olyanokká, amelyek alkalmasak lehetnek a közrend és a közbiztonság megteremtésében, fenntartásában való közreműködésre és ennek érdekében más szervezetekkel történő együttműködésre. A közbiztonság megteremtése és fenntartása több szereplő – önkormányzat, rendőrség, civil és magánszervezetek – szoros együttműködésének eredménye vagy, ahogy Christfián László fogalmaz, kooperációs terméke.³

A stratégiai partnerség, a szaktudás, képzettség szükségessége

A polgárőrség az 1990-es évek elején történt létrejötte óta jelentős fejlődésen ment keresztül. A szervezetek és az önkéntes tevékenységet vállaló polgárőrök száma növekedett. A mozgalom szerepe folyamatosan nőtt a közbiztonság megteremtésében és fenntartásában, tevékenysége szerteágazóbb lett. A rendőrség az évek során egyre inkább stratégiai partnereként tekintett a polgárőrségre. Rendszeressé váltak a közös szolgálatok, a polgárőrség bevonása olyan tevékenységekbe, amelyek kizárólag a rendőrség kapacitásaival nem voltak elláthatók. Emellett a társadalmi bűnmegelőzést saját tevékenységeként végezte a közterületi szolgálatok ellátásával és egyéb tevékenységeinek gyakorlásával.

Mi volt szükséges ehhez? Egyfelől a polgárőrség tevékenységét szabályozó jogi környezet kialakítása, a polgárőri tevékenység törvényi szabályainak megteremtése, továbbá a működés részletszabályait meghatározó belső normarendszer lefektetése.

A jogszabályi előírásokon és a belső normákon túl – azokkal összefüggésben – elengedhetetlen, hogy a polgárőrség tagjai, a szolgálatot ellátó polgárőrök megfelelő szinten ismerjék ezeket a normákat és rendelkezzenek az ahhoz szükséges tudással, hogy tevékenységüket az elvárható színvonalon, jogszerűen, a stratégiai partner megelégedésére szolgálóan lássák el.

Az Országos Polgárőr Szövetség fennállása óta kiemelt figyelmet fordít arra, hogy segítséget nyújtson a polgárőr-egyesületek és tagjaik számára a legfontosabb bűnmegelőzési ismeretek elsajátításához. Különösen a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájának megjelenését követően értékelődött fel a bűnmegelőzés sze-

² BACSÁRDI-CHRISTFIÁN 2018; CHRISTFIÁN-KARDOS 2019.

³ CHRISTFIÁN 2020.

replóinek szakmai tudása és az ehhez szükséges képzés szerepe. A stratégia a bűnmegelőzésben részt vevő civil szervezetek és együttműködő személyek – így a polgárórség és a polgárőrök – tevékenységével, programjaival szemben magas szakmai követelményeket kíván támasztani, s ennek egyik biztosítékaként a képzést és a továbbképzést jelöli meg. A bűnmegelőzésben való részvétel egyik fontos és garanciális követelményének – a szakszerűségnek – tehát csak az a társadalmi önvédelmi szervezet tud megfelelni, amely képes biztosítani tagjai számára a megfelelő szakmai képzést, az alapvető bűnmegelőzési szakismeretek elsajátítását.

A képzések meghonosítása, szereplői, jelentősége, céljai

A képzések szükségessége a polgárórség megjelenésétől, vagy azt mondhatni, fejlődésnek indulásától jelentkezett a mozgalom életében. Térnyerése a polgárórség második fejlődési szakaszához köthető. 1998 lett a „polgárórség oktatási éve”, amikor megkezdődött a polgárőrök egységes tematika alapján történő bűnmegelőzési felkészítése. A polgárőri szolgálat ellátásának feltétele lett az alapismereti vizsga letétele, az OPSZ kidolgozta ennek tananyagát, a felkészülés elősegítéséhez kiadta az úgynevezett alapismereti szakjegyzetet.⁴

A polgárórség képzési rendszerében meghatározó helyet foglal el az alapismereti képzés, amely – a polgárőrmozgalom jellegéből kiindulva – a szakmaiság követelménye mellett elsősorban az ismeretterjesztést, az állampolgári ismeretek szakirányú bővítését, illetve a polgárórségen keresztül a lakosság szélesebb rétegei számára hasznosítható önvédelmi képességek fejlesztését tűzte ki célul.

Alapismereti képzésben minden polgárőr-egyesületi tagnak részesülnie kell. A képzés célja, hogy a polgárőrök a bűnmegelőzés érdekében végzett társadalmi munkájuk során

- ismerjék fel lakóköznyezetükben, településükön a különböző bűnalkalmak kialakulását elősegítő veszélyforrásokat;
- legyenek képesek a lakosság körében a bűncselekmények elkövetésének, az áldozattá válás lehetőségének kockázatát csökkentő, önvédelmi jellegű magatartásformák alkalmazásának kezdeményezésére, népszerűsítésére;
- készségszinten sajátítsák el a biztonság fenntartása, a veszélyhelyzetek elhárítása érdekében a polgárőrt és az állampolgárt megillető jogokat és kötelességeket.

A polgárórségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény felhatalmazást ad a feladat- és hatáskörrel rendelkező miniszternek, hogy rendeletileg szabályozza azokat a területeket, amelyek a polgárórség tevékenységét segítik. Ennek alapján a belügyminiszter rendeletben szabályozta a polgárőrök

⁴ SZÉCSI-MÁNDI 2012.

szakmai ismereteinek bővítésében való közreműködés rendőrségi feladatait. A rendeletben meghatározottak szerint az OPSZ éves képzési tervet készít, amelyet az országos rendőrfőkapitány hagy jóvá.

A rendőrség elsődleges közreműködője a polgárőrök szakmai képzésének, rendészeti ismereteik gyarapításának, hiszen a stratégiai partner érdeke is, hogy a bűnmegelőzésben jól felkészült, megfelelő szintű tudással rendelkező polgárőrök segítsék a rendőri munkát, illetve végezzenek civil bűn- és baleset-megelőzési tevékenységet. A rendőrség szerepvállalása azért is elengedhetetlen, mert a polgárőrségnek reagálnia kell a változó bűnelkövetési módszerekre, a bűncselekmények elszaporodására, amire megfelelően fel kell készíteni a polgárőröket. Figyelembe kell venni a polgárőri tevékenységet is érintő valós biztonsági problémákat, mint amilyen jelenleg a migrációs helyzet vagy éppen a szomszédunkban zajló háború, továbbá azon hátráltató tényezőket (például az energiaválságot, az inflációt vagy a nemrégiben életünket alapvetően meghatározó pandémiát), amelyek hatása alól nem képez(ett) kivételt a polgárőrség sem. Ezek miatt különösen célként jelent meg a gondoskodó polgárőrség jelmondata, amely kiegészítő feladatként szerepel a polgárőrség tevékenységi körében, amely tevékenységre szintén fel kell készíteni a szolgálatot ellátó polgárőröket. Megkerülhetetlen téma a rendőrség létszámhelyzete, ezért minden eddiginél jobban felértékelődik a polgárőrség segítése, a közös szolgálatellátás, amely speciális felkészítést igényel, ezért az oktatás területén is szorosabbra kell fűzni a rendőrség és a polgárőrség kapcsolatát.

A képzések szintjei

Szintek szerint tekintve a polgárőrképzéseket az alábbiak szerint valósulnak meg:

- újfelveteles polgárőrök alapismereti képzése és ifjú polgárőrök képzése;
- polgárőrök szakmai továbbképzése;
- polgárőrvezetők ismeretbővítő képzése;
- Polgárőr Akadémia.

Alapismereti képzés

A polgárőröket érintő képzések között első helyen kell megemlíteni a valamennyi polgárőr számára kötelező – és tulajdonképpen a polgárőrré válás alapfeltételét képező – alapismereti képzést.

Alapvető igény, hogy a szolgálatot megkezdő és ellátó polgárőrök rendelkezzenek azzal a megfelelő tudással, amely a szakszerű és hatékony szolgálatellátáshoz elengedhetetlenül szükséges. Ezért a polgárőr-egyesületbe jelentkező (polgárőrjelölt) alapismereti képzésen köteles részt venni, majd bizottság előtt letett sikeres alapis-

mereti vizsgát követően nyerheti el a polgárőr címet, veheti át az OPSZ által kiadott polgárőr-igazolványt, és láthat el önállóan polgárőrszolgálatot.

Az újfelveteles polgárőrök alapismereti képzése keretében szervezett tanfolyam alatt a polgárőrjelöltek megismerkednek:

- a közbiztonság érdekében elvárt állampolgári jogokkal és kötelességekkel;
- a közbiztonság, közrend fogalmával, tartalmával;
- az alapvető bűnmegelőzési ismeretekkel;
- az általános és az egyesület működési területének közbiztonsági helyzetével;
- az állampolgárok biztonsága érdekében hivatásszerűen dolgozó rendvédelmi és más szervek felépítésével, jogállásával, kötelezettségeivel, működésük rendjével;
- a polgárőrmozgalom célkitűzéseivel;
- a polgárőr-tevékenység tartalmával, feladataival, a szolgálatellátásra vonatkozó, illetve az etikai szabályokkal;
- a polgárőri tevékenységgel összefüggésben releváns egyes jogterületek (büntető- és szabálysértési jog, alkotmányjog, polgári jog) alapvető ide kapcsolódó szabályaival;
- a különböző szakfeladatok (például közlekedési, ifjúságvédelmi, bűnmegelőzési propaganda stb.) sajátosságaival, eljárási szabályaival, módszereivel.

Az alapismereti képzés tematikáját az OPSZ elnöksége határozza meg. A tanfolyamokat a polgárőr-egyesületek szervezik, és a területi szövetségek felügyelik. Az eredményes vizsgáról a vármegyei (fővárosi) polgárőrszövetség igazolást állít ki. Ezután lehet igényelni a polgárőr-igazolványt.

A polgárőrjelöltek ismereteiket a polgárország szakmai jegyzeteiből, szabályzataiból önállóan képesek elsajátítani, de lehetőség van frontális előadások, illetve e-learning-módszer útján is megszerezni. Az elsajátított tudás birtokában a szolgálatellátáshoz szükséges alapismereti vizsgát tesznek.

Az e-learning oktatási módszernek köszönhetően opcionálisan lehetőség van a polgárőrök modern, a jelen kornak megfelelő képzésére és vizsgáztatására, ami megkönnyíti a polgárőrök tanulását, felkészülését és az alapismereti vizsga letételét. A képzési program és a tananyag folyamatosan és egyszerűen frissíthető, aktualizálható, ennek köszönhetően naprakészen lehet követni a polgárőri tevékenységet érintő jogszabályi környezet változásait.

Ifjú polgárőrök képzése

Az ifjú polgárőröket érintő képzés elsősorban a bűnmegelőzésre, a közbiztonsággal kapcsolatos jogszabályok megismertetésére, a hazafias nevelésre, a kultúra, a művészet és a sport szeretetére, a fizikai állóképesség és a versenyszellem növelésére, a határon túli magyar nemzetiségű fiatalokkal való kapcsolattartásra fókuszál.

Az ifjú polgárőrök alapismereti jegyzete szilárd alapot teremtett az ifjú polgárőrök képzéséhez, amely feldolgozza – az ifjú polgárőrtől elvárt tudás szintjének megfelelően – az alkotmányjogi, bünyügyi, önvédelmi, közlekedési ismereteket, a polgárőrök és az ifjú polgárőrök tevékenységét érintő tudásanyagot.⁵

Polgárőrök szakmai továbbképzése

A polgárőr-továbbképzés a mozgalom egészének és az egyesületek működésének tapasztalatainak alapuló képzési forma, amely az ismeretek felfrissítését, bővítését szolgálja. A továbbképzés keretében történhet az egyes szakfeladatokra (például bűnmegelőzési, információs és médiafelelősi, közlekedésbiztonsági stb.) való konkrét, részletes felkészítés is.

A jogszabályi környezet, valamint az Országos Polgárőr Szövetség belső normáinak változásait követni szükséges. Ezért a vármegyei szövetségek szükség és igény szerinti rendszerességgel, de jellemzően évente megszervezik a továbbképzéseket az egyesületekkel történő egyeztetést követően, az OPSZ elnöksége ajánlásainak figyelembevételével, az együttműködő szervek bevonásával.

A továbbképzés során foglalkozni lehet olyan fontos, mindig aktuális kérdésekkel, mint az EDR-használat, a gépjárművek menetlevél-vezetése vagy figyelmeztető jelzés használata, vegyi eszköz alkalmazása vagy a segélyhívó-telefonszámok használatával kapcsolatos tudnivalók.

Ebben is segítséget nyújt az OPSZ e-learning-rendszere, ahol folyamatosan frissülő tudástár érhető el.

Polgárőrvezetők ismeretbővítő képzése

A polgárőrvezetők ismeretbővítő képzése az egyesületek és a szövetségek tisztségviselőinek felkészítését szolgálja, amelynek keretében

- az egyesületek, szövetségek működtetésére;
- a polgárőr tevékenység egységes szemléletének és munkamódszereinek kialakítására, fejlesztésére;
- a mozgalom tapasztalatainak feldolgozására, területi és helyi hasznosítására;
- a polgárőrképzés és továbbképzés feladatainak ellátására vonatkozó ismeretek fejlesztésére van lehetőség.

Ezen belül kiemelten foglalkoznak vezetéselméleti, kommunikációs, magatartásforma-átadási, tervezési, vezetőiképesség-fejlesztési kérdésekkel, az együttműködési feladatok megtervezésére, megszervezésére és hatékony, egységes végrehajtására

---

⁵ CHRISTIÁN 2015.

való felkészítéssel, bizonyos technikai eszközök, rendszerek használatával, illetve a polgárőrszervezetek pénzügyi-gazdasági működésével is.

Az egyesületi vezetők képzését a területi szövetségek szervezik jellemzően évente két-három alkalommal, az illetékes vármegyei rendőr-főkapitányságok közreműködésével.

Polgárőr Akadémia

Az OPSZ Elnöksége, a Felügyelő Bizottság, az Etikai Bizottság tagjai, a területi polgárőrszövetségek és a polgárőr-egyesületek vezetőinek legmagasabb szintű továbbképzése a Polgárőr Akadémián történik, korlátozott létszámkerettel. Az egyesületi vezetők részére itt már kifejezetten és szervezeten vezetői kompetencia-fejlesztés történik.

A Nemzeti Községi Egyetem (NKE) Rendészettudományi Karával (RTK) együttesen létrehozott Polgárőr Akadémia célja, hogy megteremtse a polgárőrvezetők – és kapacitás esetén a jelentkező polgárőrök – felső szintű képzését. Ennek keretei között a tárgyi tudás átadása mellett az új szemléletmód, megközelítési aspektusok, hazai és nemzetközi tendenciák bemutatására is lehetőség van. Az OPSZ folyamatosan gyűjti, elemzi és feldolgozza az akadémiai képzéssel kapcsolatos igényeket. A polgárőrséggel és a polgárőri szolgálattal összefüggő jogszabályok és belső szabályzók változásait az akadémiai képzés tananyagába beépíti. A képzés 40 órás, 5 napos bentlakással. A kurzus végén a hallgatók sikeres vizsga után tanúsítványt kapnak az NKE RTK dékánjától és az OPSZ elnökétől.

A Polgárőr Akadémián 2023. év végéig 22 kurzust rendeztek, elsősorban a polgárőrszövetségek és az -egyesületek vezetői, felügyelőbizottsági tagjai és járási koordinátorai vettek részt az NKE RTK és az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) támogatásával.

Vegyieszköz-képzés és vizsga

A polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól szóló 2011. évi CLXV. törvény 16. § (1) bekezdése szerint a polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során a rendőrségnél rendszeresített hatóanyag-tartalmú és töltőanyag-tömegű vegyi eszközt tarthat magánál, amelyet kizárólag jogos védelmi helyzetben használhat.

Ahhoz, hogy a polgárőr a vegyi eszközt jogszerűen, szakszerűen, biztonságosan, továbbá a szükségesség, arányosság, fokozatosság elveinek megfelelően tudja használni, rendelkeznie kell azokkal a jogi és technikai ismeretekkel, amelyek irányt mutatnak a tekintetben, hogy a vegyi eszközt milyen esetben lehet és hogyan kell alkalmazni.

A polgárőrnek pontosan tisztában kell lennie a jogos védelmi helyzet szabályával, a szakszerű alkalmazás gyakorlati mechanizmusával, az eszköz használatához kapcsolódó teendőkkal, kötelezettségekkel. Szükséges, hogy a polgárőrök úgy végezzék a közterületi járőrszolgálatukat, hogy rendelkeznek védelmi eszközzel egy esetleges jogtalan támadás kivédésére, ugyanakkor indokolt, hogy a védelmi eszköz használatára vonatkozó ismeretek birtokában legyenek, elkerülve azt, hogy jogtalan használat miatt őket vonják felelősségre, vagy az eszköz nem megfelelő alkalmazása miatt ne tudják hatékonyan elhárítani a támadást.

A fentiek miatt a vegyi eszköz használatára vonatkozó képzést és az ismeretek elsajátításáról szóló beszámolást legcélszerűbb az alapismereti vizsgával egyidejűleg – vagy közvetlenül azt követően – lebonyolítani. Jellemzően így is szervezik meg az egyesületek, biztosítva annak lehetőségét, hogy a levizsgázott polgárőrök igazolványuk kézhezvétele után megkezdhessék a közterületi járőrszolgálatokat.

A polgárőrség működésének egyes területeit, szolgálati formáit érintő képzések

A polgárőrség sokrétű, szerteágazó feladata és szolgálati formája, az ezek során használt egyes speciális kezelési igényű eszközök használata szükségessé tesz bizonyos szakterületi jellegű, egyedi képzéseket, oktatásokat, gyakorlati tapasztalatszerzésre teremtett lehetőséget.

Ilyen speciális területek, illetve szolgálati formák elsősorban:

- közlekedés;
- fiatalok megszólítása, bevonása;
- katasztrófavédelem;
- drónhasználat;
- határőrizet;
- lovas és kutyás szolgálat;
- adatvédelem, információbiztonság.

Közlekedési területet érintő képzések

A polgárőrség a bűnmegelőzés mint alapfeladat teljesítésének körében az Országos Balesetmegelőzési Bizottság (OBB) tagjaként közvetlenül is részt vesz a baleset-megelőzésben. Sok szolgálati órát fordítanak a polgárőrök éves szinten a közlekedési balesetek megelőzésével összefüggő tevékenységre mind a rendőrséggel közös, mind önálló szolgálatellátás során. Érthető módon az ilyen jellegű feladatok végzése speciális szaktudást igényel, erre irányuló képzés szükséges.

Az OPSZ és tagszervezetei szakmai programjaiban deklaráltan szerepel a közlekedési balesetek megelőzése. A programok összeállításánál kiindulópont, hogy a bal-

esetek bekövetkezésében meghatározó tényező a közlekedési környezet, a jármű és a közlekedésben részt vevő ember. A polgárórség a baleset-megelőzési tevékenysége során elsősorban az emberre mint a közlekedés meghatározó elemére fókuszál.

Közlekedési szabálytudatosság fejlesztése

Magyarország közlekedésbiztonsági helyzete – a baleseti adatok tükrében – az utóbbi években nem mutatott töretlen javulást. A közlekedési szabálytudatosság fejlesztése elengedhetetlen, a polgárórség ebben fontos szerepet tölt be, különösen a gyermekek, fiatalok oktatásában, képzésében. Az ide kapcsolódó programok között szerepel a védtelen közlekedők biztonságát növelő akció, továbbá az ifjú polgárőrök ismeretterjesztő és motivációs programja. Az OPSZ fontos célkitűzése a polgárőrök képzése, mozgósítása a közúti közlekedésbiztonsági feladatok ellátására.

Minden évben szerveznek regionális szakmai képzéseket, amelyek keretében fejlesztik a polgárőrök közlekedési szabálytudatosságát, ezzel is támogatva a rendórség és az Országos Balesetmegelőzési Bizottság (OBB) közlekedési balesetek számának csökkentésére irányuló baleset-megelőzési rendészeti munkáját.

A közlekedési szabálytudatosság fejlesztésével összefüggően – elsősorban az ifjú és a fiatal polgárőröket megcélozva – több jelenleg futó vagy az elmúlt időszakban lezajlott program érdemel említést, mint például az „Ifjú polgárőrök a közlekedésbiztonság javításáért” vagy az „Egy iskola – egy polgárőr” mozgalom, amelyet az „Apró polgárőr” program színesített. Olyan kapcsolódó elemeket is bevonunk a képzésbe, mint az alapvető elsősegélynyújtási ismeretek vagy a közlekedésbiztonsághoz is kapcsolódó egyéb rendvédelmi feladatok.

A programok egy része az OPSZ Ifjúsági Tagozata által szervezett Országos Polgárőr Ifjúsági Táborokban (OPIT) zajlott, amelyek alkalmasak ifjú és fiatal polgárőrök közösségformálására, illetve a polgárőrtoborzással a fiatal generáció megszólítására.

Motorospolgárőr-képzések

A 2010-es évek közepétől egyre jellemzőbbé vált a motoros polgárőri szolgálat, amely kiemelt szabálytudatosságot és specifikus képzéseket igényelt. A motoros polgárőr szolgálatellátása alatt nagy részben közlekedésrendészeti feladatellátásban közreműködik, segítséget nyújtva a társszerveknek.

A Motoros Tagozat rendszerint a szezon elején szervez alap- és engedélymegújító képzéseket. Ezek a vezetéstechnikai képzések a vármegyei szövetségek szervezésében helyi vagy központi rendórségi oktatók bevonásával zajlanak, akiket a helyi vagy központi rendőri szerv biztosít.

A motoros polgárőrök részére vezetéstechnikai továbbképzések is elérhetők e célra kialakított pályán tartott tréningek keretében, amelyek hozzásegíthetik a motoros

szolgálatot ellátó polgárőröket a komolyabb, akár a motoros rendőrökhöz hasonló felkészültség megszerzéséhez, ami elősegíti a hatékony közös szolgálatellátást.

Ifjúsági referensek képzése

Az ifjúsági referensek képzésével kapcsolatos cél, hogy járásaikban képesek legyenek a 18 év alatti fiatalokat a polgárörshöz vonzani, az egyesületek számára a fiatalok toborzásában segítséget nyújtani. Ennek érdekében járásukban kapcsolatot tartanak az oktatási intézmények vezetőivel. Felkészítik az egyesületeket a közösségi szolgálatot teljesítő fiatalok fogadására, nekik közös járási programokat szerveznek a polgárörshöz népszerűsítésére. Követik tevékenységüket, aktívan közreműködnek abban, hogy ifjú polgárörökké, majd polgárörökké váljanak. Az ifjú polgárőrök számára programokat szerveznek, velük együtt részt vesznek az OPSZ ifjúsági szakmai programjaiban az Országos Polgárőr Ifjúsági Tagozat ajánlásai alapján. A járási koordinátor mellett dolgoznak a feladatkörrel érintett vármegyei alelnök, illetve a vármegyei elnök közvetlen irányítása alatt.

Az ifjúsági referensekkel szemben támasztott elvárások:

- polgárörszakmai ismeretek;
- pedagógiai ismeretek;
- az iskolarendszer működésének ismerete;
- jó kommunikációs készség annak érdekében, hogy meg tudják szólítani a fiatalokat;
- jó szervezőkészség a programok megtartásához.

Katasztrófavédelmi feladatokat érintő képzés

A polgárörshöz kiegészítő, de nem elhanyagolható feladata a katasztrófákra történő felkészülés, a katasztrófák elleni védekezés és a helyreállítás, újjáépítés feladataiban, valamint a polgári védelmi szervezetek tevékenységében történő közreműködés. Az ezekhez szükséges speciális ismeretek erre irányuló képzések során szerzhetők meg.

Ennek érdekében született az OPSZ Katasztrófavédelmi Edukációs programja, amelynek témái:

- felkészítés a lakosságot és a környezetet érintő katasztrófák megelőzésére, illetve a védekezés során végrehajtandó feladatok tekintetében;
- felkészítés a lakosság tájékoztatásában történő közreműködésre;
- felkészítés a katasztrófaveszély felismerésére;
- felkészítés a katasztrófavédelem feladatrendszeréhez kapcsolódó digitális platformok alkalmazására;

- felkészítés a katasztrófák elleni védekezés rendszereivel, szabályaival és gyakorlati megoldásaival kapcsolatban;
- felkészítés a katasztrófamegelőzés, a védekezés és a helyreállítás feladatrendszerével összefüggésben.

A polgárórség részéről megvalósuló szakszerű és hatékony segítségnyújtás módszerei és lehetőségei, ugyanígy az együttműködés területei, szintjei (települési, járási, megyei, régiós, országos), a polgárőrök közreműködése elemi csapás, viharkár, természeti és ipari katasztrófa bekövetkezése esetén, a kapcsolattartás, a kommunikáció rendszeres témája az oktatásoknak.

Drónképzés

A polgárórség az elmúlt években egyre többször használ drónokat. A katasztrófavédelmi feladatok, a határszolgálatok, a bűn- és baleset-megelőzési tevékenység során is segítséget nyújthatnak ezek az eszközök. Mindezek indokoltá teszik a drónhasználattal kapcsolatos képzések rendszeres szervezését.

A drónok használata során sok összetevőre kell figyelmet fordítani, amelyeket a képzések részévé kell tenni. A drónok alkalmazásának jogi háttere, az új szabályok megismerése és értelmezése, emellett az üzemeltetés elmélete és gyakorlata fontos tananyaga a képzéseknek. Az elméleti képzéseket, amelyek témái között szerepel – egyebek mellett – légi forgalmi alapismeret, navigáció, aerodinamika, meteorológia, repülésbiztonság, kiegészíti a szimulációs oktatás és gyakorlati képzés. Azok a polgárőrök, akik az elméleti, szimulátoros és gyakorlati képzést követően sikeres vizsgákat tesznek, pilóta nélküli légi jármű-kezelő alaptanfolyam elvégzését igazoló tanúsítványt kapnak az A1-A3 és A2 kategóriákra, amelyet a közlekedési hatóság állít ki.

Határőrizeti képzés

A fokozódó migrációs válsághelyzet jelentősen kihatott a polgárórség feladataira. A helyi bűnmegelőzési feladatok ellátásában kiemelt jelentőségű lett a schengeni határszakaszon megjelenő migráció elleni polgárőr-tevékenység erősítése.

Ennek érdekében az OPSZ elnöke 2022-ben külön képzési programot adott ki, amely egy alkalommal 4 óra oktatás keretében valósult meg, két nagy témakörben:

- határvédelmi polgárőr szakmai ismeretek,
- illegális migráns személyek észlelése esetén követendő polgárőri feladatok.

A különleges határvédelmi szolgálat zökkenőmentes ellátására operatív törzs jött létre, amelynek fő feladata a szolgálat megszervezése, a polgárőrök felkészítése, a rendőri szervekkel szükséges koordináció és egyeztetés lefolytatása, a fegyelme-

zett, szakszerű szolgálat biztosítása volt. Az operatív törzs magas szintű vezetői munkát végzett, amely döntően megalapozta az eredményes határszolgálatot.⁶

Jelentős számban teljesítettek határszolgálatot az ország számos területén működő polgárőrszervezetek; feladatuk a migráció következtében elkövethető bűncselekmények megelőzése, az illegális határátlépők felderítése, követése, feltartóztatása és jelzése a figyelő- és járőrszolgálat mellett, illetve annak teljesítése során.

A polgárőrtörvény 2023-as módosítása nyomán a polgárőrség alapfeladatává vált az államhatár védelmében és az illegális migráció megakadályozásában való közreműködés, amire a polgárőrök képzésében is reagálni kellett.

A határőrizetben folyamatosan részt vevő polgárőrök szakmai felkészítését a schengeni külső vagy belső határszakasszal érintett vármegyéknel a Határvédelmi Polgárőr Tagozat szervezésében, a tagozat elnöke által jóváhagyott képzési terv alapján, a képzési programban meghatározottak és az elvárt kompetenciák érvényesülésével hajtják végre. Egyéb illegális migrációs irányokban tevékenykedő vármegyei szövetségeknél az illegális migráció elleni polgárőrfeladatot várhatóan ellátókat a képzési program és az elvárt kompetenciák elérésével a vármegyei polgárőrszervezetek saját képzési programjukba beépítve teszik oktatás tárgyává.

Adatvédelmi oktatás

Jogrendszerünk szigorúan veszi az adatvédelem jogintézményét, és határozottan megtorolja az ezzel kapcsolatos jogsértéseket. A polgárőrség sem élvez kivételt az adatvédelmi szabályok követése alól. E szabályozási tárgykört érintő, egyre szaporodó és szigorodó jogi normákra tekintettel elengedhetetlen, hogy az OPSZ munkaszervezete és az elnökség tagjai, ugyanígy a tagszervezetek vezetői és alapszinten a polgárőrök is adat- és információbiztonsági képzésben részesüljenek. Ebben is segítséget nyújt az e-learning-rendszer, adatvédelmi oktatási anyag is elérhető az online tudástárban.

Polgárőr lovasképzések

A polgárőrtörvény, valamint az OPSZ hatályos Szolgálati Szabályzatának pontjai értelmében lovas járőrszolgálatot csak az Országos Polgárőr Szövetség Lovas Tagozatának szervezésében lefolytatott oktatást eredményesen elvégző polgárőr láthat el. Értelemszerűen speciális tudást, gyakorlatot, így különleges felkészítést igényel a lovas polgárőri lét és egy lovas szolgálat, így a képzéseknek ilyen irányúaknak kell lenniük.

Az OPSZ Lovas Tagozata által kidolgozott és a Szolgálati Szabályzatban rögzített rendszerben a portyaszolgálatra épülő, egyre nagyobb követelményeket támasztó

⁶ Túrós 2023.

szintekkel lehetővé vált, hogy a lovas polgárörök különböző szintű vizsgákkal különböző fokozatokat érjenek el, amelyek más és más feladatra teszik őket alkalmassá a szolgálatteljesítésük során. Ezek:

- Portyaszolgálat: járőrszolgálat csak külterületen, üdülőövezetekben járőrvezető vagy portyavezető lovas irányítása alatt.
- Járőrvezető I.: járőrvezetőként szolgálat külterületen, járőrszolgálat belterületen, rendezvények biztosítása és határszolgálati feladatok ellátása, a portyacsoporthoz vezetése, felügyelete.
- Járőrvezető II.: járőrszolgálat nagyvárosi forgalomban is, kiemelt rendezvények biztosítása és más speciális feladatok ellátása.

Lovas polgárör portyaszolgálatot az OPSZ Lovas Tagozata által elektronikusan rendelkezésre bocsátott tananyagból eredményes tesztlapot írt polgárör adhat, aki megfelelő tereplovas tapasztalattal rendelkezik. Az újonnan belépő lovasnak és lovának a portyaszolgálatra alkalmassá tevő gyakorlati tudásszintjét az adott tagszervezeti polgárör-egyesület járőrvezető polgárör lovasai ellenőrzik és véleményezik, ők foglalnak állást, hogy a belépni kívánó személy megfelelő gyakorlati jártassággal rendelkezik-e.

Lovas járőrvezető I. szolgálatot az OPSZ Lovas Tagozata által szervezett elméleti oktatáson részt vett és ott három eredményes tesztlapot írt polgárör adhat, aki egyúttal az OPSZ Lovas Tagozata által elfogadott szintfelmérő versenyeken az alapkülső feladatgyűjteményből összeállított pályát 50% feletti eredménnyel értékelhető szinten teljesíti, továbbá részt vett a lovas tagozat által szervezett felkészítő edzéseken, igazoltan, legalább kétféle alkalommal.

A lovas járőrvezető II. szolgálatellátás feltétele a Lovas Tagozat által szervezett elméleti és gyakorlati továbbképzésen történő részvétel és ott eredményes elméleti szintfelmérő teljesítése, valamint a középkülső feladatgyűjteményből összeállított pálya a Lovas Tagozat által elfogadott rendezvényen 70% feletti eredménnyel.

Kutyás és állatvédelmi képzések

Az OPSZ Szolgálati Szabályzata értelmében a 2017. évtől kutyás szolgálat csak a Szolgálati Szabályzatban meghatározott minősítéssel rendelkező kutyavezető és kutya láthat el közterületi szolgálatot.

Cél lett a magyar kutyafajták kihasználásának elősegítése, továbbá speciális kereső kutyák képzése és a polgárórségbe integrálása külső speciális kutyaikolák és kutyás csoportok segítségével.

Az Országos Polgárör Szövetség 2023-ban létrehozta a Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozatot, amelynek alapvető célja – az OPSZ iránymutatásai alapján – a polgárórség kutyás képességének megőrzése és fejlesztése, továbbá az állatvédelmi tevékenység erősítése, támogatása, a szakszerű, kutyával végrehajtott szolgálatok

támogatása, a polgárőrség rendvédelmi, közigazgatási és civil szervezetekkel való kapcsolatának és elismertségének fokozása, valamint a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében.

A szolgálatra beosztott polgárőr:

- bűnmegelőzési,
- a rendőrség felkérése alapján eltűnt személy kutatási, mentési,
- terápiás célból erősíthető meg kutyával.

A polgárőrség kötelékében kutyavezetőként, kutyával megerősített szolgálatot az a polgárőr láthat el:

- aki tagja az OPSZ Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozatának, amely az OPSZ Lovas és Kutyás Tagozatának jogutódja, és
- szakmai felkészültségéről az OPSZ Kutyás Szolgálati és Állatvédelmi Tagozat tagjaként a tagozat oktatási rendszerében eredményesen számot ad.

Alapvetőkké váltak a kutyás szolgálati és állatvédelmi elméleti és gyakorlati felkészítő képzések, tréningek. Olyan speciális felkészültség megszerzését teszik lehetővé, amelyek a kutyás szolgálatellátáshoz szükségesek a polgárőri tevékenység során.

Képzések tervezése

Az Országos Polgárőr Szövetség elnöksége minden év elején elfogadja az OPSZ éves képzési tervét, amelyet az országos rendőrfőkapitány hagy jóvá.⁷ A képzési terv tartalmazza az oktatások szintjei, területei szerinti csoportosításban az év folyamán sorra kerülő képzéseket, azok indokát, jellegét, jogalapját, az anyag mellékletében pedig az ütemezéseket időpontok és helyszínek megjelölésével. Az éves képzési terv összeállításáért az OPSZ általános és oktatási elnökhelyettese felelős.

Az elfogadott és jóváhagyott képzési terv alapján a polgárőr-egyesületek összesített oktatási igényeit a szövetségek oktatási referensei a rendőr-főkapitányság (rendőrségi tanintézetek) részére negyedéves bontásban, a megelőző hónap 15-éig – a képzési létszám, helyszín, idő és tematika meghatározásával – egyeztetés céljából megküldik.

A képzések személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása az ORFK és az OPSZ, a rendőr-főkapitányságok és a polgárőr-szövetségek által kötött együttműködési megállapodásokban foglaltak szerint történik.

A polgárőrök képzésében közreműködők tapasztalatait az adott év december 15-éig összegzik, értékelik, a következő év képzési feladataira vonatkozó javaslatokkal az OPSZ elnöksége részére felterjesztik.

⁷ Lásd: <https://opsz.hu/wp-content/uploads/dokumentumok/OPSZ-2024-evi-kepzesi-terv.pdf>

Koordinatív szereplők a polgárőrség oktatási rendszerében

Az OPSZ területi szövetségi szinteken oktatási referenci hálózatot hozott létre. Az oktatási referensek feladata a képzések koordinálása, szervezése. Az oktatási referens sok esetben mint multiplikátor helyezkedik el a szövetség szervezetében. Fontos feladata az oktatásfejlesztés, az ezzel kapcsolatos igények felmérése, e témákban történő egyeztetés, valamint folyamatos kapcsolattartás az oktatási elnökhelyetessel. Feladata ezenkívül az online képzési lehetőségek megismertetése a szervezeti vezetőkkel.

Összegzés

Ma a polgárőrség a rendőrség stratégiai partnereként az ország közbiztonságának egyik letéteményese – ahogy Túrós András, az OPSZ elnöke fogalmaz egy vele készült interjúban –, civil pillére.⁸ Szerepe meghatározó a közrend, a közbiztonság megteremtésére és fenntartására irányuló rendvédelmi feladatellátásban. A polgárőrszervezetek léte a településeken alapvető, a lakosság többsége elismeréssel szól a polgárőrök tevékenységéről, kifejezik együttműködési és segítő szándékukat a közrend, a közbiztonság erősítése érdekében aktívan tevékenykedő szervezetek iránt.

A polgárőrszervezetek hatékony működése, a színvonalas, a több irányból érkező igényeknek megfelelni tudó polgárőri szolgálatellátás elképzelhetetlen jól felkészített, megfelelő szakmai tudással, a polgárőri szolgálatellátásra vonatkozó ismeretekkel rendelkező polgárőrök nélkül. A polgárőrség egyes feladataihoz, szolgálati formákhoz, műveletekhez speciális ismeretek szükségesek. Mindezek megszerzése érdekében elengedhetetlen a polgárőrség jól működő oktatási rendszere, amelynek legfontosabb elemeit a tanulmány bemutatja. A felkészült polgárőrök hatékony, a rendőrség és a társszervek munkáját segítő szolgálatellátása záloga az ország közrendjének, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének.

A polgárőrség összetett oktatási rendszerével, a képzések sokszínűségével kapcsolatban számos kérdésről lehetne még szólni, lehetne még különböző területeket bekapcsolni; jelen tanulmány az oktatási rendszer legfőbb összetevőinek, jelentőségének átlátásában segít.

Felhasznált irodalom

- BACSÁRDI József – CHRISTIÁN László (2018): *Önkormányzati rendészet*. Budapest: Dialóg Campus.
 Online: https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/12630/Web_PDF_onkormanyzati_rendeszet.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- CHRISTIÁN László (2015): *Alapismereti jegyzet ifjú polgárőröknek*. OPSZ. Online: https://opsz.hu/wp-content/uploads/polgaror-segedanyagok/alapismereti_jegyzet_ifju_polgaroroknek.pdf

⁸ LIPPAI-KARDOS 2021.

- CHRISTIÁN László (2020): A helyi önkormányzatok felelőssége a települések közbiztonságának megteremtésében. *Magyar Rendészet*, 20(3), 55–78. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.4>
- CHRISTIÁN László – KARDOS Pál (2019): Sokszínű polgárőrség: New Yorktól az NKE egyetemi polgárőrségig. *Magyar Rendészet*, 19(4), 33–51. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2019.4.2>
- LIPPAI Zsolt – KARDOS Pál (2021): Bűnmegelőzés és hazafiság: Interjú Túrós András ny. r. altábornaggyal, az Országos Polgárőr Szövetség elnökével. *Magyar Rendészet*, 21(4), 29–35. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2021.4.1>
- SZÉCSI György – MÁNDI Tibor (2012): *Polgárőr alapismereti szakmai jegyzet*. OPSZ. Online: https://opsz.hu/wp-content/uploads/polgaror-segedanyagok/poszakjegyzenyomdai-pdf_20130129185044_59.pdf
- TÚRÓS András (2023): Polgárőrség a 21. század harmadik évtizedében Önvédelmi csoportoktól a profi határvédelemig. *Belügyi Szemle*, 71(6), 1073–1083. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.6.8>

Jogi források

2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól
9/2012. (III. 12.) BM rendelet a polgárőrök szakmai ismereteinek bővítésében való közreműködés rendőrségi feladatairól

ABSTRACT

The Education System of the Auxiliary Police

Pál KARDOS

This study gives a detailed presentation of the education and training courses that form the basis for the effective and high-quality performance of the duties of the Auxiliary Police, which contribute to the establishment and maintenance of public order and public safety, with a description of the levels and areas of training, and the organisational units and external bodies involved in the performance of educational tasks. The author of the study, as a practising law enforcement officer and as a practising vigilante leader, summarises the educational activities of the vigilante service, highlighting the most important training courses and their elements, and their importance. The training courses are organised and grouped, from basic skills training to the Auxiliary Police Academy, and broken down by area in accordance with the annual training plan of the OPSZ. In order to contribute effectively and lawfully to the establishment and maintenance of public safety, the author draws attention to the importance of having a professionally trained workforce, highlighting the importance of having the professional skills needed to provide services both independently and in conjunction with a partner organisation. The author of the study wishes to contribute to the comprehensive scientific research and mapping of the operation of the vigilante service, recognising that the subject of the research is the prevention of crime, civilian involvement in maintaining public order and public safety, and therefore law enforcement cooperation, which is a constantly topical issue, since in the current circumstances the role of the vigilante service is an indispensable aid to the police.

Keywords: auxiliary police, auxiliary police officer, public order, public safety, crime prevention, training, education, plan, knowledge, preparedness, exam